

NR 4 2004

Kulturarv Östergötland

Kulturarv
Östergötland

Film i centrum

Kulturarv Östergötland vill speciellt uppmärksamma dokumentär film. Vi har i länet en enorm skatt som till stora delar ligger för fåfot. Den senaste projektdagen i Åtvidaberg ägnades till stor del just åt denna fråga. Ni som har tankar kring frågan om dokumentär film kan gärna höra av er till Kulturarv. Likaså om ni har tips på gjorda inventeringar eller speciella filmer som borde uppmärksammas. Nedan artiklar om projektdagen, våra uppskattade levnadsöden och några spännande kulturarvsprojekt. God läsning!

Projektdag i Åtvidaberg

Höstens projektdag avhölls i Åtvidaberg. Brukskultur Åtvidaberg och Kulturarv Östergötland inbjöd till en dag som till stor del ägnades åt dokumentär film. Svante Kolsgård från Linköpings universitet och Brukskultur föreläste och visade snuttar av gamla filmer från Åtvidaberg. Stor förnöjsamhet spred sig bland deltagarna när man fick se höjdare som "Hennes majestät maskinskriverskan" och Facits gamla propagandafilmer från 60-talet.

Att filmfrågan är viktig var de medverkande ense om. Bevaring och tillgängliggörande bör knytas samman. Kulturarv har arbetat med filmfrågan tidigare och tog på sig att följa upp frågan även vid nästa projektdag till våren. I övrigt förevisades några av de nu pågående projekten som genomförs i regionen. EMILE-projektet visades av Ing-Marie Wallin och Dan Malmsten, Bo Wache och David Fogelberg berättade om Östra Ed på kartan och Ulf Svensson om ett projekt i Krokek som vill uppmärksamma det för många okända klostret i trakten. Kort information gavs också om Eriksgatan samt om tankarna kring en stor medeltidssatsning i länet. Läs mer [här](#).

Svante Kolsgård visar "Hennes majestät maskinskriverskan", en av dagens dokumentärfilmer. Bild: Elisabeth Strömberg, Kulturarv Östergötland

Levnadsöden

Sedan år 2000 har Kulturarv Östergötland drivit en serie på hemsidan kallad "Östgötska levnadsöden". Genom åren har det nu blivit över 50 östgötar som uppmärksammats i text och bild. Här finns välkända personer som "Brottar-Ivar" och "Skånske-Lasse", men de allra flesta är ganska anonyma människor som ändå fascinerar när man får deras liv berättat för sig. Det kan vara Sveriges förste proffsboxare Hjalmar Olsson, med artistnamnet "Jack Campbell", skärgårdssköterskan Signe Sandberg eller den ännu spökande Fru Graver på Rodga.

Vi vet att serien är mycket uppskattad. Det är många som roas av dessa små berättelser ur vardagslivet. Förutsättningarna som gäller för att få komma med i denna exklusiva samling är enkla. Personen ska finnas avbildad och han eller hon ska vara från länet eller ha varit verksam här. Annars är det fritt fram. Författarna är en blandad skara människor som har det gemensamt att de fascinerats av ett sådant levnadsöde. Har du lust att medverka i denna serie så hör gärna av dig till Kulturarv Östergötland och Dan Malmsten. Läs mer om östgötska levnadsöden [här](#).

Fru Graver på Rodga. Ett av personporträtten ur serien Östgötska levnadsöden

Fler bilder från Borensberg

Så här i efterhand har ett sextiotal Borensbergsbilder tillförts den bilddatabas som hör ihop med Motalaprojektet Mångfald i Bild. Det är Borensbergs hembygdsförening som bistått med bilderna. Här finns bilder på byggnader, arbetsbilder och bilder på fritidssysselsättningar. Ett fint tidsdokument över ett samhälles framväxt.

Mjölkkörare Kullbom på uppdrag. Bild: Borensbergs hembygdsförening

Du kan få se när när hovslagare Arne Andersson i Hassla skor en häst eller när mjölkkörare Kullbom är ute på uppdrag. Det finns bild på landets första elektriska tåg som trafikerade sträckan Borensberg-Klockrike i början av 1900-talet liksom av det nu föga kända Borensbergs glasbruk. Du kan själv söka vidare [här](#).

Bruksriket

Under december månad presenteras den förstudie som Kalmar läns museum gjort inom projektet Bruksriket. Det tänkta bruksriketsområdet ligger i gränsområdet mellan Kalmar län och Östergötland. Fyra kommuner medverkar, Valdemarsvik, Vimmerby, Västervik och Åtvidaberg, tillsammans med regionförbunden i Östergötland och Kalmar län liksom länsstyrelsen i Kalmar. Förstudien pekar på hur vi kan gå vidare och skapa ett besöksområde för olika målgrupper. I januari kommer arbetet att starta med målet att få igång gemensamma aktiviteter redan till sommaren. En karta kommer att framställas tillsammans med en förteckning över de viktigaste besöksmålen. Kulturarv Östergötland representerar i detta sammanhang Regionförbundet Östsam i samverkan med Åtvidaberg och Valdemarsvik. Mer information om Bruksriket finns [här](#).

Övrigt

Krokeksprojektet, som nämndes ovan i texten om projektdagen, gör för närvarande förberedelser för en initial undersökning med stöd av medel från Sparbanksstiftelsen Alfa. I referensgruppen till projektet sitter bl a läns museet, Kulturarv och länsstyrelsen med. Initiativet har tagits av [Krokeks hembygdsförening](#).

I Motala tänker föreningen [Ankarklyset](#) bygga en Vätterskuta med galeasen Don Carlos som förbild. Bygget sker i Motala och meningen är att skutan huvudsakligen ska segla i Vättern men också i Väneren och Östersjön.

Bruksriket är ett tänkt besöksmål i gränstrakterna mellan Östergötland och Småland.

Bild: Brukskultur Åtvidaberg

Vättergaleasen Don Carlos.

Bild: Föreningen Ankarklyset

Kontakt.....Dan Malmsten
dan.malmsten@lansmus.linkoping.se

Grafisk form.....Charlotte Fahlén

www.kulturarvostergotland.se